

Které politické názory vznikly v 19. století?

Přečtete si popis jednotlivých politických názorů.

1) Liberalismus:

Základní hodnotou liberalismu je svoboda jedince. Tím se liší od zbylých dvou demokratických politických názorů (konzervatismu i socialismu). Liberalismus usiluje o maximální svobodu jednotlivce. Klasický liberalismus dobře charakterizuje citát: „Svoboda tvé pěsti končí na špičce mého nosu“. Každý člověk má mít tzv. nezcizitelná „lidská práva“. Jako důležitou svobodu vnímá soukromé vlastnictví. Vyznávali myšlenku volného trhu. Stát nemá právo zasahovat do svobodného vztahu mezi dělníkem a továrníkem pomocí zákonů omezujících například pracovní dobu. Společenský systém „kapitalismus“ vnímali jako přirozený a svobodný. Liberálové kladou důraz na jednotlivce a jeho práva. Jsou to individualisté – každý se zaměří sám na sebe.

2) Socialismus

Socialisté upozorňovali na nerovné postavení továrníka a dělníků. Dělníci museli v zoufalé situaci přijmout jakékoliv místo a jejich životní podmínky byly otřesné. Vztah mezi továrníkem a dělníkem pojmenovali jako „vykořisťování“. Socialisté vycházejí z myšlenek Francouzské revoluce a požadují rovnost, spolupráci a solidaritu mezi lidmi. Každý by měl mít zajištěné základní důstojné podmínky pro život, nikdo by neměl hladovět, každý má právo na vzdělání, zdravotní péči a kulturu. Socialisté kladou důraz na kolektiv. Jsou kolektivisté. Socialisté se opírali o odborové organizace, což byly sdružení dělníků, kteří začali stávkovat, aby dosáhli důstojných platů a přijatelných pracovních podmínek. Společnost musí každému člověku zajistit možnost důstojné existence. Bohatství je nebezpečné, protože peníze znamenají moc. Pokud mají kapitalisté moc peněz, rozhodují sami bez ohledu na názor většiny lidí. Demokracie nemůže fungovat, pokud má několik lidí několikanásobně více peněz než ostatní.

3) Nacionalismus

Nacionalismus zdůrazňuje význam národa, tedy sounáležitost skupiny lidí, kteří obvykle sdílejí společný původ, historii, jazyk, kulturu a území. Z nacionalismu vychází myšlenka národních států, na které je do značné míry založeno dnešní uspořádání států světa. Z tohoto pojetí také vychází názvosloví používající pojmy národní a mezinárodní. Pod vlivem nacistického vypjatého nacionalismu se tento výraz začal používat také v negativním smyslu pro ideologii šovinismu, přesvědčení o výjimečnosti vlastního národa. Nacionalisté jsou přesvědčeni o výjimečnosti vlastního národa. Často se negativně vyhraňují vůči ostatním národům.

4) Konzervatismus

Konzervatismus se snaží „konzervovat = uchovávat staré a osvědčené“. Obecně lze říci, že charakteristikou konzervatismu je otevřená tendence bránit se změnám a podporovat tradici. Důležité hodnoty jsou: autorita, řád, nadvláda elit, tradice, vlast, rodina, náboženství, soukromé vlastnictví, hierarchizace společnosti (= vládou ti nahoře, zbytek musí poslouchat) a náboženská morálka. Konzervativní názory zdůrazňují poslušnost autoritě, často hájí monarchii (systém, ve kterém vládne král a šlechta).

Ke každému výroku napište, zda by jej řekl konzervativce (K), liberál (L), socialista (S), anebo nacionalista (N)

- 1) Nejdůležitější je svoboda jedince!
- 2) Myslím si, že by si lidé měli být rovni. Nikdo nesmí být moc bohatý.
- 3) Žádné změny. Důležité je uchovat tradiční a přirozené.
- 4) Zákony by neměly upravovat pracovní dobu dělníků.
- 5) Lidé musí spolupracovat. Důležitá je solidarita.
- 6) Nic než národ!
- 7) Každý člověk má lidská práva a do těch mu nesmí nikdo a nic zasahovat.
- 8) Měli bychom být hrdi na to, že jsme Češi.
- 9) Rovnost je nesmyslná. Lidé si nejsou rovni. Musí být řád a nadvláda.
- 10) Vládnout by měl například král, protože to chce Bůh.
- 11) Každý má právo vlastnit, kolik chce.
- 12) Je třeba, aby bylo omezené, kdo kolik vlastní. Jeden nesmí vlastnit příliš moc.
- 13) Nejdůležitější jsou tradiční rodinné hodnoty. Otec je hlava rodiny a matka v domácnosti.
- 14) Ostatní národy jsou podřadné. Náš národ je nejlepší.
- 15) Svoboda tvé pěsti končí na špičce mého nosu.
- 16) Nikdo nesmí hladovět, každý má právo na zdravotní péči.
- 17) V Česku by měli žít jenom Češi. Ostatní ať si najdou své vlastní státy.
- 18) Neomezené bohatství je nebezpečné!

Se kterým uvedeným politickým názorem (ideologií) by si sympatizoval, a jaké názory prosazoval?

K   L   S   N

Formuluj alespoň 3 názory v duchu vybrané ideologie (stačí jedna věta):

1.

2.

3.